

Berättarperspektiv

Det finns många sätt att berätta en historia. Berättarperspektivet handlar om ur vilken synvinkel en läsare får följa berättelsen. Du kan välja att skriva med exempelvis en jagberättare, en berättare i tredje person eller en allvetande berättare. Berättarperspektivet avgör vilken information läsaren får. Du kan välja mellan de olika perspektiven, blanda eller byta perspektiv i olika delar av texten

Skilj mellan författare, berättare och karaktär när du skriver. Berättaren är en gestaltad röst som förmedlar händelseförloppet i berättelsen. Karaktärerna behöver egna röster och egna liv, inte författarens. Vem för berättelsen framåt? Det bestämmer berättarperspektivet. Berättaren i litteratur har samma uppgift som en skådespelare - att dra in läsaren i berättelsen.

Olika perspektiv eller synvinklar:

- **Första person:** I jagform smälter berättarrösten ihop med karaktärens tankar. Läsaren upplever berättelsen genom karaktärens egna ögon, utan någon annans tolkningar eller beskrivningar. Jagform kan ge en känsla av närhet, intimitet och en trovärdig inre röst. Den kan skapa tillit till karaktären, samt spänning. Skriver man i jagform kan karaktären dock aldrig se mer än vad som händer, berättaren är begränsad av jagets upplevelser. Jaget måste finnas med i alla scener och det går inte att se saker ur andra karaktärers perspektiv.
- **Andra person:** Det är sällan du hittar en hel bok skriven i du-form. Perspektivet ger möjlighet att tala direkt, men det är en svår väg eftersom tilltalet kan att slå över i en självmedveten ton.
- **Tredje person:** Ett perspektiv som tillåter läsaren att komma nära karaktären, men samtidigt behåller distans som ger författaren möjlighet att ingjuta mystik i skildringen. I tredjeperson kan du berika gestaltningen med olika synvinklar.

Du kan välja ett obegränsat allvetande utifrån en yttre röst som "ser allt" eller ha ett begränsat allvetande där du koncentrerar gestaltningen till ett fåtal karaktärer. I tredjeform kan du ge läsaren andrum och tydlighet när du byter perspektiv, det gäller dock att vara tydlig i övergångarna så att du inte förvirrar läsaren.